

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 16 lipca 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 18130 Posła Janusza Kowalskiego
w sprawie podatku od nadzwyczajnych zysków
w sektorze paliwowym.
Znak sprawy: DD5.054.1.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

W odpowiedzi na interpelację nr 18130 w sprawie planowanego podatku od nadzwyczajnych zysków w sektorze paliwowym, złożoną przez Pana Posła Janusza Kowalskiego, uprzejmie przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Ad 1. Rząd funkcjonujący w obecnej, X kadencji Sejmu nie uchwalił dotychczas żadnej instytucji prawa podatkowego, która przewidywałaby obowiązek rozliczenia podatku z mocą wsteczną.

Odnosząc się do użytego przez Pana Posła sformułowania „po raz kolejny”, pozwalam sobie odczytać je jako możliwe nawiązanie do podjętej w przeszłości interwencji wprowadzającej składkę solidarnościową, stanowiącej również rodzaj daniny od nadzwyczajnych zysków. Za takim odczytaniem intencji Pana Posła przemawia również pojawiające się w dalszej części interpelacji odwołanie do przypadku Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. — jedyne podmiotu, wobec którego znalazł zastosowanie przywołany instrument.

Jeżeli właściwie odczytałem intencje Pana Posła, uprzejmie wskazuję, że składka solidarnościowa została wdrożona na mocy art. 29a ustawy o środkach

nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej. Istotą przywołanego rozwiązania było ustanowienie obowiązku zapłaty jednorazowej daniny obliczonej w odniesieniu do dochodów lub zysków osiągniętych przez adresatów tej regulacji w 2022 r.¹. W tym miejscu należy zauważyć, że choć podstawą obliczenia składki solidarnościowej były wyniki finansowe osiągnięte w 2022 r., to sama instytucja została wprowadzona na podstawie ustawy z 16 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej oraz niektórych innych ustaw², wchodząc w życie 19 września 2023 r. Przywołane daty wskazują, że danina ta została uchwalona z inicjatywy Rady Ministrów funkcjonującej w poprzedniej IX kadencji Sejmu.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że uchwalony 3 lipca 2026 r. podatek od nadzwyczajnych zysków³ stanowi bezpośrednią odpowiedź na nagłą, gwałtowną i całkowicie nieprzewidywalną destabilizację światowych i krajowych rynków energii, wywołaną konfliktem zbrojnym na Bliskim Wschodzie oraz blokadą Cieśniny Ormuz w pierwszym kwartale 2026 r. Zdarzenia te wykreowały po stronie wąskiej grupy przedsiębiorców korzyści o charakterze renty ekonomicznej, tj. umożliwiły osiągnięcie zysków niewynikających z podejmowanych decyzji zarządczych, zwiększania efektywności działalności lub wzrostu innowacyjności.

Reakcja legislacyjna na tego typu zjawiska z samej swojej istoty musi mieć charakter następczy. Ustawodawca nie ma obiektywnej możliwości wdrożenia tego typu rozwiązań na przyszłość, ponieważ ekonomicznie i funkcjonalnie byłyby to już zupełnie inne zyski niż te, które realnie powstały w wyniku nadzwyczajnego wstrząsu geopolitycznego. Innymi słowy, danina o tak specyficznym charakterze z samej swojej istoty pozostaje w pozornej sprzeczności z zakazem retroakcji, gdyż jej celem jest redystrybucja korzyści, które już zaczęły się kumulować w wyniku nagłej anomalii. Pojawienie się, skala oraz moment wystąpienia nadzwyczajnych zysków – których opodatkowanie stanowi istotę uchwalonej niedawno ustawy – są

¹ Ustawa z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w latach 2023-2025 (Dz.U. z 2024 r. poz. 1622).

² Dz.U. poz. 1785.

³ Ustawa z dnia 3 lipca 2026 r. o podatku od nadzwyczajnych zysków osiągniętych w okresie od marca do grudnia 2026 r. ze zbycia paliw ciekłych, dalej określana ustawą o podatku od nadzwyczajnych zysków.

z natury rzeczy niemożliwe do przewidzenia, zanim korzyści te faktycznie się nie zmaterializują.

Ad 2. Prace nad projektem ustawy prowadzone były z zachowaniem pełnego rygoru procesu legislacyjnego. Projekt przeszedł przez wszystkie właściwe etapy weryfikacji – od analiz wewnętrznych i prac prowadzonych w ramach resortu finansów, przez uzgodnienia międzyresortowe i konsultacje przeprowadzone z szerokim udziałem interesariuszy, kontrolę Rządowego Centrum Legislacji, aż po ocenę na etapie parlamentarnym. Na każdym z tych etapów formułowane były uwagi, w tym dotyczące skutków prawnych proponowanych rozwiązań, a ich rozstrzygnięcie znalazło odzwierciedlenie w ostatecznym kształcie ustawy.

Zakres konsultacji publicznych był szeroki. Do wyrażenia stanowiska zaproszono przedstawicieli sektora paliwowego, organizacje reprezentujące przedsiębiorców, partnerów społecznych oraz środowiska eksperckie. Zgłoszone w tym trybie uwagi – w tym również te odnoszące się do kwestii poruszonych przez Pana Posła w interpelacji – były przedmiotem szczegółowej analizy, a odniesienie się do nich znalazło odzwierciedlenie w raporcie z konsultacji, dostępnym dla wszystkich zainteresowanych.

Odnosząc się bezpośrednio do przywołanego przez Pana Posła przykładu Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., pragnę – przy pełnym szacunku dla toczących się w tej sprawie postępowań – zwrócić uwagę, że bezpośrednie przenoszenie doświadczeń tego przedsiębiorstwa na grunt obecnej regulacji może okazać się nieadekwatne.

Oba rozwiązania różnią się w sposób istotny zarówno konstrukcją, zakresem podmiotowym, jak i okolicznościami gospodarczymi, które leżały u podstaw ich wprowadzenia. W praktyce przesłanki obowiązku uiszczenia składki solidarnościowej, określone w przepisach wprowadzonych w 2023 r., spełniał wyłącznie jeden podmiot, tj. Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. Uchwalony 3 lipca 2026 r. podatek od nadzwyczajnych zysków ma znacznie szerszy krąg adresatów, obejmując ogół podmiotów prowadzących działalność w zakresie wytwarzania i obrotu paliwami, które w okresie objętym ustawą osiągnęły zyski wykraczające poza standardowy poziom rentowności.

Z tego względu doświadczenia związane ze składką solidarnościową oraz sytuacja Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. nie mogą być automatycznie uznawane za punkt odniesienia dla oceny podatku będącego przedmiotem zapytania Pana Posła. Nie

oznacza to jednak, że wskazane doświadczenia pozostają bez znaczenia. Przeciwnie – zostały one uwzględnione w toku prac nad projektem poprzez dążenie do precyzyjnego określenia zakresu daniny, ukierunkowanie jej na opodatkowanie wyłącznie nadzwyczajnych zysków, a także odpowiednie ukształtowanie sposobu ustalania podatku oraz mechanizmów zabezpieczających podatników przed nadmiernym obciążeniem

Ad 3. Odnosząc się do pytania dotyczącego wpływu ustawy na inwestycje i bezpieczeństwo energetyczne, pragnę jeszcze raz podkreślić, iż podatek od nadzwyczajnych zysków został skonstruowany w taki sposób, aby objąć daniną wyłącznie tę część wyniku przedsiębiorstw, która ma charakter nadzwyczajny i jest następstwem zewnętrznego wstrząsu podażowego. Wyrazem tego jest ukierunkowanie omawianej daniny na opodatkowanie jedynie tej części zysku podatnika, która przekracza poziom odpowiadający normalnym warunkom rynkowym. Dalszą gwarancją jest zastosowanie dwudziestoprocentowego buforu bezpieczeństwa wynikającego z zasad ustalania marży referencyjnej. Mechanizm podatku od nadzwyczajnych zysków został ponadto zaprojektowany z myślą o zachowaniu proporcjonalności i nieingerencji w działalność podatnika w stopniu wyższym niż to konieczne. Tym samym do wyłącznej dyspozycji podatnika pozostawiono adekwatną część zysków uzyskanych w związku z nadzwyczajnym wzrostem marż handlowych i rafineryjnych.

W kontekście pytania o konsekwencje regulacji w wymiarze inwestycyjnym należy podkreślić, że uzyskiwane przez niektóre przedsiębiorstwa sektora paliwowego na skutek kryzysu na Bliskim Wschodzie wysokie czy wręcz rekordowe wyniki finansowe mają charakter nadzwyczajnych zysków przede wszystkim z perspektywy samych przedsiębiorstw, które je uzyskały. Oznacza to, że zyski te nie zostały wcześniej w kalkulowane w plany inwestycyjne ani zaliczone w poczet budżetów przeznaczonych na rozwój, nie były również podstawą decyzji o zaangażowaniu środków w rozbudowę mocy wytwórczych, infrastruktury czy zdolności magazynowych – ich wystąpienie nie było bowiem możliwe do przewidzenia.

Uzupełniając pragnę zauważyć, że nie sposób z góry zakładać, iż nadzwyczajne zyski, gdyby pozostały w całości w dyspozycji przedsiębiorstw, zostałyby przeznaczone na cele inwestycyjne. Środki te mogłyby zostać rozdysponowane także w inny sposób, w tym przeznaczone na transfery do właścicieli

przedsiębiorstw. W sytuacji, w której państwo — a więc ogół podatników — ponosi ciężar finansowania działań osłonowych, pozostawienie nadzwyczajnych zysków w rękach wąskiej grupy beneficjentów mogłoby budzić wątpliwości z perspektywy sprawiedliwego podziału kosztów kryzys. Trudno byłoby bowiem racjonalnie uzasadnić taki sposób rozłożenia skutków kryzysu, w którym koszty działań podejmowanych w interesie publicznym ponoszone są przez ogół społeczeństwa, podczas gdy wąska grupa przedsiębiorców czerpie nadzwyczajne korzyści wynikające z tych samych okoliczności gospodarczych. Taki stan pozostawałby również w sprzeczności zarówno z zasadą solidaryzmu społecznego, jak i z zasadą sprawiedliwości podatkowej, której jednym z aspektów jest współmierność obciążenia podatkowego do rzeczywistej zdolności płatniczej podatnika.

W świetle powyższych argumentów uchwalona 3 lipca 2026 r. ustawa o podatku od nadzwyczajnych zysków nie osłabia możliwości inwestycyjnych przedsiębiorstw ani, w konsekwencji, bezpieczeństwa energetycznego państwa. Poprzez proporcjonalne rozłożenie ciężarów kryzysu niniejsza ustawa wzmacnia zaufanie do instytucji państwa oraz przekonanie o sprawiedliwości systemu podatkowego, potwierdzając zdolność państwa do działania w sposób spójny i oparty na zasadach sprawiedliwości fiskalnej.

Przedstawiając powyższe informacje wyrażam nadzieję, że zostaną one uznane za wyczerpujące.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jarosław Neneman
Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Finansów